

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ДВНЗ «УжНУ», ректор

 проф. Володимир СМОЛАНКА
24 квітня 2024 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

для вступників на навчання для здобуття ОС магістр
за спеціальністю 014.01 Середня освіта. Українська мова і література
(на основі здобутого освітнього ступеня «бакалавр», освітнього ступеня
«магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»)

РОЗРОБЛЕНО

Фаховою атестаційною комісією
зі спеціальності 014.01 Середня освіта.
Українська мова і література
Голова комісії

 проф. Наталія ВЕНЖИНОВИЧ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма складена відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки за спеціальністю 014 «Середня освіта» (предметною спеціальністю «Українська мова і література»).

Приєм абітурієнтів, які здобули освітній ступінь «бакалавр», освітній ступінь «магістр», освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст», для здобуття освітнього ступеня «магістр» за напрямом 014 «Середня освіта» (Українська мова і література) проводиться за результатами фахового вступного випробування з української мови та літератури. Воно відбувається у формі тестового контролю.

Мета вступного випробування полягає в з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін за програмою підготовки фахівця ОС за напрямом 014 «Середня освіта» (Українська мова і література).

Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом, абітурієнти повинні мати базову освіту відповідно до ОПП підготовки «бакалавр» та здібності до оволодіння знаннями, уміннями та навичками в галузі 01 Освіта/Педагогіка. Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою.

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ІЗ ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Загальні питання.

Історія української мови. Діалектологія.

Лексикологія. Лексикографія. Фразеологія.

Фонетика. Фонологія. Морфологія.

Морфеміка. Словотвір. Синтаксис.

Методика навчання української мови.

Фольклор.

Давня українська література.

Історія української літератури I половини XIX століття.

Історія української літератури II половини XIX століття.

Історія української літератури кінця XIX – початку XX століття.

Історія української літератури I половини XX століття.

Історія української літератури II половини XIX століття.

Сучасна українська література.

Методика навчання української літератури.

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

УКРАЇНСЬКА МОВА

Загальні питання. Історія української мови. Діалектологія

1. Походження української живорозмовної мови.
2. Місце української мови серед інших слов'янських мов.
3. Періодизація історії української літературної мови.
4. Роль Т.Г. Шевченка в історії української літературної мови.
5. Зміни в українській літературній мові ХХ – ХХІ ст. (загальна їх характеристика).
6. Літературна мова й діалекти. Питання про діалектну основу української літературної мови. Характеристика південно-східного, північного, південно-західного українського наріччя.

Лексикологія. Лексикографія. Фразеологія

7. Слово як мовна одиниця. Слово як об'єкт лексикології та семасіології. Дві сторони в слові: зовнішня та внутрішня. До питання про мовний знак. Поняття лексеми. Багатозначність слів у сучасній українській літературній мові.
8. Омоніми, синоніми, антоніми та пароніми в сучасній українській літературній мові: їх склад, різновиди та стилістичне використання.
9. Склад української лексики з погляду її походження.
10. Склад української лексики зі стилістичного погляду. Лексика загальнонародна і обмеженого використання.
11. Лексика сучасної української мови з погляду її активного і пасивного складу.
12. Українська лексикографія ХХ – ХХІ століття.
13. Фразама як мовна одиниця, її ознаки. Типи фразем. Використання фразем у різних стилях української літературної мови. Джерела фраземіки української літературної мови. Найважливіші словники і збірки української фраземіки.

Фонетика. Фонологія

14. Голосні і приголосні фонем сучасної української мови та їх класифікація. Чергування голосних фонем у процесі словотворення та при відмінюванні. Чергування /o/ та /e/ з /i/ в українській мові. Чергування /o/ та /e/ з нулем звука як наслідок занепаду редукованих /ь/, /ь/. Чергування /e/ з /o/ після шиплячих та після [й].
15. Чергування приголосних фонем у сучасній українській літературній мові.
16. Подовження приголосних як наслідок фонетичних змін і збігу приголосних при словотворенні. Приставні приголосні звуки в сучасній українській мові, історія їх виникнення.

17. Явища асиміляції і дисиміляції в сучасній українській літературній мові. Спрощення груп приголосних у сучасній українській літературній мові.
18. Орфоепія. Орфоепічна норма. Основні правила літературної вимови голосних і приголосних звуків. Інтонація та її складники (фразовий наголос, паузи, ритміка, мелодика, тембр, темп). Словесний наголос у сучасній українській літературній мові, його характер і функції.
19. Правопис слів іншомовного походження.

Морфологія. Морфеміка. Словотвір

20. Питання про частини мови та принципи їх класифікації у мовознавчій літературі.
21. Поділ іменників на відміни. Відмінювання іменників I, II, III, IV відмін.
22. Прикметник. Лексичне значення прикметника, його морфологічні ознаки та синтаксична роль. Прикметники якісні та відносні (власне відносні, присвійні, т.зв. порядкові й займенникові). Ступені порівняння прикметників та способи їх утворення. Засоби вираження суб'єктивної оцінки якості.
23. Займенник. Розряди займенників за значенням та відношенням до іменників, прикметників, числівників. Відмінювання та правопис займенників. Відмінювання і правопис різних розрядів займенників.
24. Числівник. Поділ числівників за значенням та будовою (з історичними коментарями). Відмінювання та правопис числівників.
25. Загальна характеристика дієслова. Питання про обсяг дієслівної лексики. Дієвідмінювані та недієвідмінювані форми дієслова. Неозначена форма (інфінітив), її значення, утворення і синтаксичні функції.
26. Граматична категорія стану. Перехідні та неперехідні дієслова. Зворотні дієслова. Категорія виду дієслів. Способи творення видових пар. Категорія особи і числа дієслів, їх значення, способи вираження. Безособові дієслова.
27. Категорія способу. Значення і вживання дійсного, умовного та наказового способів дієслів. Утворення форм умовного та наказового способів. Категорія часу. Значення та вживання дієслівних форм теперішнього, минулого, давноминулого і майбутнього часів в українській мові.
28. Дієприкметник, його значення та синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники, їх творення та правопис. Дієприслівник, його значення та синтаксична роль. Творення і правопис дієприслівників.
29. Прислівник. Розряди прислівників за значенням. Правопис прислівників. Структура прислівникових основ. Способи творення прислівників у сучасній українській літературній мові.
30. Прийменник. Творення і вживання прийменників, їх правопис.
31. Сполучник. Поділ сполучників за походженням і будовою.
32. Частки як частина мови. Групи часток за значенням. Словотворчі й формотворчі частки, їх правопис. Функції часток. Вигуки як особливий клас слів. Семантичні групи вигуків. Розряди вигуків за їх складом і утворенням. Звуконаслідувальні слова, їх функції і вживання.

33.Способи словотворення в сучасній українській літературній мові.

Синтаксис

34.Словосполучення як синтаксична одиниця. Змістові та структурні ознаки словосполучення. Типи словосполучень.

35.Типи речень у сучасній українській мові (за метою висловлювання, інтонацією, модальністю та будовою). Повні й неповні речення. Типи неповних речень.

36.Однокладні речення. Типи однокладних речень.

37.Підмет, присудок, їх типи та способи вираження.

38.Додаток, означення, обставина, їх різновиди та способи вираження.

39.Однорідні члени речення. Розділові знаки при них.

40.Класифікація складних речень.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Методика навчання української мови як наука і навчальна дисципліна.
2. Наукові основи і джерела розвитку методики викладання української мови.
3. Зв'язок методики викладання української мови з суміжними дисциплінами.
4. Роль української мови у реалізації концепції національної освіти в Україні.
5. Програми з української мови: зміст, структура, принципи побудови. Специфіка інтегрованих програм із мови.
6. Специфіка уроку мови в умовах сучасного освітнього процесу.
7. Аналіз уроку мови та критерії його оцінювання.
8. Компетентності вчителя-словесника.
9. Стратегії навчання та інтерактивні технології на уроках мови.
- 10.Зміст і організація навчання рідної мови у школах нового типу.
- 11.Методи і прийоми навчання української мови.
- 12.Сучасний урок української мови.
- 13.Типи уроків української мови.
- 14.Особливості засвоєння лінгвістичної теорії.
- 15.Словникова робота на уроках.
- 16.Зміст і форми словникової роботи.
- 17.Робота над зв'язним мовленням.
- 18.Основні напрями роботи зі стилістики.
- 19.Основні форми занять із мови у старших класах.
- 20.Основні аспекти навчання рідної мови.
- 21.Комунікативне спрямування у навчанні рідної мови.
- 22.Основні етапи вивчення української мови.
- 23.Проблемний підхід до визначення системи методів і прийомів навчання мови.
- 24.Особливості засвоєння лексики, фразеології, граматики.

- 25.Робота над лексичними помилками.
- 26.Методика роботи над усним і писемним мовленням.
- 27.Опрацювання стилів мовлення у 5–7 класах.
- 28.Роль і місце позакласної роботи з рідної мови у старших класах.
- 29.Особливості уроків з рідної мови в 10–11 класах.
- 30.Формування у майбутніх вчителів творчого, самостійного мислення на практичних заняттях.
- 31.Методика роботи учнів над вивченням мовознавчих наукових джерел.
- 32.Специфіка самостійної роботи учнів в контексті навчання мови.
- 33.Специфіка уроків із лінгвістичного краєзнавства.
- 34.Лінгвістичне краєзнавство на уроках у 7–9 класах.
- 35.Лінгвістичне краєзнавство на уроках у 10–11 класах.
- 36.Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках мови.
- 37.Особливості гурткової роботи з мови в ЗЗСО.
- 38.Міжпредметні зв'язки на уроках мови в школі.
- 39.Естетичне виховання учнів на уроках української мови.
- 40.Фахові видання для вчителя української мови.

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

УКРАЇНСЬКА МОВА

Основна література

1. Сабадош І.В. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Лексикологія і семасіологія. Фразеологія. Лексикографія. Практикум для здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти освітньої програми «Українська мова і література» спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.01 Українська мова і література. Англійська мова і література. Ужгород, 2022. 124 с.
2. Пискач О.Д., Гоца Е.Д. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Ужгород, 2022. 116 с.
3. Пискач О.Д. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія: навчально-методичний посібник. Ужгород, 2023. 100 с.
4. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика: підручник / А.К. Мойсієнко, О.В. Бас-Кононенко, В.В. Берковець та ін.; за ред. А.К. Мойсієнка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: Знання, 2013. 340 с.
5. Боднар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: Навч. посіб. Київ: Академія. 2006. С. 195–354.
6. Венжинович Н., Пискач О. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: навчально-методичний посібник для студентів українського відділення філологічного факультету. Ужгород: Гражда, 2022. 222 с.

7. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська, А.П. Загнітко, С.О. Соколова; за ред. К.Г. Городенської. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
8. Луканинець Р. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Дієслово, прислівник, прийменник, сполучник, частка, вигук: навчально-методичний посібник для студентів українського відділення філологічного факультету, спеціальність 014 Середня освіта, предметна спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), освітня програма «Українська мова і література». Ужгород: РІК-У, 2023. 88 с.
9. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців: монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
10. Сучасна українська мова: підручник / за ред. О. Д. Пономарева. 3-тє вид., перероб. Київ: Либідь, 2005. 399 с.
11. Сучасна українська мова (морфеміка і словотвір): практикум для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література» / Уклад. О.В. Харківська. Ужгород, 2023.
12. Бабій І., Свистун Н. Морфеміка і словотвір сучасної української мови. Самостійна та індивідуальна робота. Тернопіль, 2022. 160 с.
13. Вовченко Г. Морфемологія і дериватологія сучасної української літературної мови: Навчально-методичний посібник. Ужгород, 2022. 67 с.
14. Кучерява О.А. Сучасна українська мова (синтаксис складного речення): навч.-мет. посіб. [для студентів денної і заочної форми навчання спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література)]; ПНПУ імені К.Д. Ушинського. Одеса, 2022. 104 с.
15. Степаненко М. Синтаксис складного речення: конспект лекцій: навчально-методичний посібник. Полтава: ПНПУ, 2021. 132 с.

Допоміжна література

1. Бевзенко С.П., Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Сучасна українська мова. Синтаксис: Навч. посібник. Київ: Вища школа, 2005.
2. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Сучасна українська літературна мова. Підручник для студентів філологічних факультетів вузів. Київ: Вища школа, 1993. 336 с.
3. Боднар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: Навч. посіб. Київ: Академія. 2006. С. 195–354.
4. Вакарюк Л., Панцьо С. Українська мова: Морфеміка і словотвір. Тернопіль: Лілея, 1999.

5. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.
6. Вихованець І. Р. Прийменникова система української мови. Київ: Наукова думка, 1980. 288 с.
7. Вихованець І.Р. Система відмінків української мови. Київ: Наукова думка, 1987. 232 с.
8. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. Київ: Наукова думка, 1988. 256 с.
9. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови. Київ: Пульсари. 400 с.
10. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис. Київ: Либідь, 1993.
11. Вовченко Г. Синтаксис складного речення сучасної української літературної мови: Методичні розробки до практичних занять для студентів філологічного факультету (спеціальність «Українська мова і література»). Вид. 2. Ужгород: Гражда, 2010.
12. Вовченко Г.І., Венжинович Н.Ф. Морфеміка і словотвір сучасної української літературної мови. Ужгород: Мистецька лінія, 2000.
13. Волох О.Т. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Словотвір: Навч. посіб. Київ: Вища школа, 1986. С. 3–28, 130–182, 195–196.
14. Галас А. М. Практична пунктуація: Навчально-методичний посібник для студентів філологічних спеціальностей. Ужгород, 2002. 84 с.
15. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. Київ: Вища школа, 1985. 360 с.
16. Глібчук Н.М., Добосевич У.Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум: Навч. посіб. Київ: Знання, 2009. С. 486.
17. Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ: Вид. центр «Академія», 2004. 336 с.
18. Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфонологія: Навч. посіб. Київ: Вища школа, 1999.
19. Грищенко А.П., Мацько Л.І., Плющ М.Я., Тоцька М.І., Уздиган І.М. Сучасна українська літературна мова. Київ: Вища школа, 1997. 434 с.
20. Дудик П.С., Литовченко В.М. Сучасна українська мова: Завдання і вправи: навчальний посібник. Київ: Академія, 2007. 264 с.
21. Єрмоленко С.Я., Бибики С.П., Тодор О.Г. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ: Либідь, 2001. 224 с.
22. Жовтобрюх М.А. Займенник у системі частин мови. *Мовознавство*. 1994. № 6. С. 18–22.
23. Жовтобрюх М.А. Система частин мови в українській лінгвістичній традиції. *Мовознавство*. 1993. № 3. С. 3–13.
24. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. Київ: Наукова думка, 1984. С. 85–110.

25. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. Ч. I. Київ: Вища школа, 1972. 402 с.
26. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. [3-є вид.]. Ч. I. Київ: Вища школа, 1965. 423 с.
27. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. Київ: Либідь, 1995.
28. Клименко Н.Ф. Основи морфеміки сучасної української мови. Київ, 1998.
29. Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови: Синтаксис / 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Рад. шк., 1965. Ч. II.
30. Курс сучасної української літературної мови / За ред. Л.А. Булаховського: В 2 т. Київ, 1951. Т. I.
31. Леонова М.В. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Київ, 1983. 264 с.
32. Орфографічний словник української мови / Уклали: С.І. Головащук, М.М. Пещак, В.М. Русанівський, О.О. Тараненко. Київ: Довіра, 1994. 864 с.
33. Пискач О.Д., Гоца Е.Д. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія: Метод. розроб. до пр. занять. Ужгород: Гражда, 2009. 65 с.
34. Погрібний М.І. Орфоепічний словник. Київ, 1984. 629 с.
35. Розумик Т., Венжинович Н. Морфологія сучасної української літературної мови: Методичні розробки практичних занять. Ужгород: Патент, 2002. 75 с.
36. Русанівський В.М. Означальні, предикативні і модальні прислівники. УМЛШ. 1967. № 4.
37. Сабадош І.В. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Лексикологія і семасіологія. Фразеологія. Лексикографія: Практикум для студентів-філологів спеціальності «Українська мова і література». Ужгород, 2010. 124 с.
38. Синтаксис простого речення сучасної української літературної мови: Методичні розробки до практичних занять для студентів філологічного факультету (спеціальність «Українська мова і література») / А.М. Галас, В.І. Добош, І.В. Сабадош. Ужгород, 1999.
39. Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання: Навч. посібник. Київ: Вища школа, 1994.
40. Словник української мови: В 11 т. Київ: Наукова думка, 1970–1980.
41. Словотвір сучасної української літературної мови. Київ: Наук. думка, 1979.
42. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П. Грищенка. Київ: Вища школа, 1997.
43. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я. Плющ. Київ: Вища школа, 1994.

44. Сучасна українська літературна мова: підручник / А.П. Грищенко, Л.І. Мацько, М.Я. Плющ та ін.; за ред. А.П. Грищенка. [2-ге вид., перероб. і допов.] Київ: Наукова думка, 1969. 436 с.
45. Сучасна українська літературна мова: Збірник вправ: Навч. посібник / М.Я. Плющ, О.І. Леута, Н.П. Гальона. Київ: Вища школа, 1995. 284 с.
46. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія / За заг. ред. І.К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1973. 440 с.
47. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / За заг. ред. І.К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1969.
48. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. І.К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1972.
49. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: Навч. посіб. / О.І. Бондар, Ю.О. Карпенко, М.Л. Микитин-Дружинець. Київ: Академія, 2006. 368 с.
50. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка: Практикум: навчальний посібник / За ред. М.М. Фащенко. Київ: Академія, 2010. 176 с.
51. Сучасна українська мова / За заг. ред. О.Д. Пономарева. Київ: Либідь, 1997. 310 с.
52. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: завдання і вправи. Київ: Вища школа, 1995. 151 с.
53. Ужченко В.Д., Ужченко Д.В. Фразеологія сучасної української мови: Навч. посіб. Київ: Знання, 2007. 495 с.
54. Українська мова: енциклопедія / редкол.: В.М. Русанівський (співголова), О.О. Тараненко (співголова), М.П. Зяблюк та ін. [2-ге вид., випр. і доп.] Київ: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2004. 824 с.
55. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. Київ: Наукова думка, 2007. 288 с.
56. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. Київ: Либідь, 1993. С. 132–173.
57. Довідник. Київ: Либідь, 1993. С. 132–173.
58. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови. Київ: Видавничий центр «Академія», 2004.
59. Ющук І.П. Українська мова. Київ: Либідь, 2006. 639 с.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Основна література

1. Вегеш А.І. Методика викладання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах. Методичні розробки до практичних занять для студентів 4 курсу філологічного факультету. Ужгород: ПП Бреза, 2017. 78 с.

2. Вегеш А. Методика викладання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах: методичний посібник для студентів 4–5 курсів філологічного факультету. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2022. 100 с.

Допоміжна література

1. Амерханян С. Урок української мови з елементами розвитку критичного мислення (9 клас). *Дивослово*. 2020. № 2 (755). С. 10–12.
2. Баранова О.С. Сучасний урок української мови як складова ефективного навчання мови і комунікації учнів. *Дивослово*. 2019. № 4. С. 25–31.
3. Бойко Н.В. Застосування інноваційних методів навчання української мови в умовах карантину. *Українська мова і література в школах України*. Київ, 2022. № 10. С. 3–7.
4. Галаєвська Л. Методи формування діалогічних умінь учнів на уроках української мови. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2022. № 2. С. 8–11.
5. Галаєвська Л. Реалізація методів активного навчання на уроках української мови в старшій школі. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2020. № 5. С. 2–6.
6. Глазова О. П. Кольорове слово. Зведений комплект з розвитку зв'язного мовлення. 5 клас. Харків: Веста, 2005. 112 с.
7. Гнаткович Т. Генерування мовної компетентності здобувачів загальної середньої освіти в процесі вивчення синтаксису. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2021. № 6. С. 2–5.
8. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Концепція навчання української мови учнів ліцею. Київ : *Педагогічна думка*, 2019. 77 с.
9. Голуб Н.Б. Читацька компетентність українських школярів крізь призму матеріалів міжнародного дослідження якості освіти PISA. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 1. С. 57 – 63.
10. Голуб Н. Елементи практичної риторики на уроках української мови в 10 – 11 класах ліцею. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2019. № 3. С. 14–17.
11. Голуб Н. Мотиваційний аспект процесу формування мовленнєвої культури учнів 8–9 класів. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2019. № 5. С. 2–6.
12. Голуб Н., Горошкіна О. Вправа як важливий складник компетентнісно орієнтованих методик. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2022. № 2. С. 2–7.

13. Горошкіна О. формування читацької культури учнів ліцею на уроках української мови. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2019. № 3. С. 10–13.
14. Жуковська Н. Дидактичний матеріал для додаткової роботи на уроках української мови (5–9 клас) (на матеріалі творів Т.Г. Шевченка). *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. 2022. № 2 (161). С. 24–30.
15. Корнедецька О.П. Використання інформаційних технологій на уроках української мови. *Дивослово*. 2020. № 1. С. 18–24.
16. Кравчук Т. Формуємо вміння будувати діалог (На прикладі аналізу оповідань Василя Сухомлинського з використанням рольової гри «Шість капелюхів») (5 клас). *Дивослово*. 2021. № 4 (769). С. 5–9.
17. Кузнєцова О. Самостійна робота як засіб самоосвіти учнів. *Дивослово*. 2020. № 3 (756). С. 7–13.
18. Кучеренко І. Формування дискурсивного мовлення особистості засобами технології розвитку критичного мислення. *Українська мова і література в школах України*. 2020. № 1–2. С. 4–12.
19. Кучерук О. Навчання української мови на засадах медіаосвіти в загальноосвітній школі: соціальний соціокультурний аспект. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка: Філологічні науки*. Вип. 51. 2020. С. 76–80.
20. Лавренюк В. Інноваційний і традиційний підходи у викладанні лінгвістичних дисциплін. *Дивослово*. 2020. № 2 (755). С. 2–5.
21. Лотоцька А., Пасічник О. Організація дистанційного навчання в школі. *Методичні рекомендації*. Київ, 2020. 71 с.
22. Мамчук Л.І. Традиційні та інтерактивні методи формування комунікативної компетентності особистості. *Українська мова і література в школі*. 2021. № 1. С. 8–14.
23. Методика навчання української мови в середніх навчальних закладах / Колектив авторів за редакцією М.І. Пентилюк: М.І. Пентилюк, С.О. Караман, О.В. Караман, О.М. Горошкіна, З.П. Бакум, М.М. Барахтян, І.В. Гайдаєнко, А.Г. Галетова, Т.В. Коршун, А.В. Нікітіна, Т.Г. Окуневич, О.М. Решетилова. Київ: Ленвіт, 2004. 400 с.
24. Новосьолова В. Метод вправ в умовах дистанційного навчання української мови: практичний аспект. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2022. № 5 (162) С. 2–5.
25. Обручар А.Д. Ефективні методи і форми роботи з розвитку творчих компетентностей учнів на уроках української мови: Навчально-методичний посібник. Ужгород: Гражда, 2020. 152 с.
26. Пентилюк М. Гармонійний розвиток особистості школяра засобами української мови крізь призму педагогічних досліджень. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2019. № 3 С. 2–9.

- 27.Пентилюк М. І. Державний стандарт мовної освіти у світлі сучасної методики української мови. *Українська філологія: теоретичні та методичні аспекти навчання*. Черкаси: Брама – Україна, 2005. С. 41–47.
- 28.Пентилюк М. Мовленнєві помилки та принципи їх класифікації. *Українська мова та література в школі*. 2003. № 3. С. 26–29.
- 29.Попова Л. Класифікація засобів компетентнісно орієнтованого навчання української мови. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2019. № 4. С. 2–5.
- 30.Попова Л. Проблеми й перспективи організації дистанційного навчання української мови. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2020. № 5. С. 7–9.
- 31.Семенов О., Ячменик М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя словесника до використання засобів медіаосвіти: монографія. Суми: Видавництво СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2019. 211 с.
- 32.Ушакова Т. Розвиток учнівської творчості і національно-патріотичне виховання засобами української мови та літератури. *Освіта XXI століття: теорія, практика, перспективи*. Київ: Фенікс, 2019. С. 259–261.
- 33.Філь А. Інноваційні інструменти навчання української мови в закладах загальної середньої освіти. *Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал*. Інститут педагогіки НАНП України. Київ, 2021. № 4 (157). С. 14–15.
- 34.Шелехова Г. Урахування компетентнісного підходу до розвитку мовлення старшокласників на уроках української мови. *Українська мова і література в школах України*. 2018. № 4. С. 40–45.
- 35.Ющук І. Художній текст у вивченні мови. *Дивослово*. 2021. № 4. С. 2–4.
- 36.Якимець Н. Новітні підходи викладання на сучасному уроці солов'їної. *Дивослово*. 2022. № 5. С. 9–15.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Вебсайт ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Електронні версії підручників. URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/>
2. Вебсайт МОН. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
3. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
4. Електронний граматичний словник української літературної мови (словозміна). URL: <http://www.mova.info/grmasl.aspx>.
5. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/>
6. Національна освітня платформа «Всеосвіта». URL: <https://vseosvita.ua/>
7. Нова українська школа. URL: <https://nus.org.ua/>
8. Освітній проект «На урок» для вчителів. URL: <https://naurok.com.ua/>
9. Платформа «Дискурс». URL: <https://dyskurs.net/>

10. Путівник реформою НУШ: усе, що потрібно знати вчителю.
URL: <https://osvitoria.media/experience/putivnyk-reformoyu-nush-use-shho-potribno-znaty-vchytelyu/>
11. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>
12. Словник української мови: В 11-ти томах. URL: <https://sum.in.ua/>
13. Словник української мови: У 20-ти томах. URL: <https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0>
14. Словники України online: український лінгвістичний портал. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
15. Словозміна. URL: <https://goroh.pp.ua/>
16. Український проєкт «Якість освіти». URL: <http://yakistosviti.com.ua/uk/Golovna>
17. Шкільні підручники онлайн. URL: <https://pidruchnyk.com.ua>

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Композиція художнього твору.
2. Літературні роди, види, жанри.
3. Силабо-тонічна система віршування в українській поезії. Віршові розміри.
4. Специфіка та жанри фольклору. Історія збирання та вивчення українського фольклору.
5. Давня українська література. «Слово про Закон і Благодать». «Повчання...» Володимира Мономаха. «Слово о полку Ігоревім». «Літопис руський»
6. Література періоду Бароко (періодизація, характерні ознаки, жанрове розмаїття). Творчість Григорія Сковороди.
7. Поема І. Котляревського «Енеїда» – перший твір нової української літератури.
8. Художній світ прози Гр. Квітки-Основ'яненка. Риси сентименталізму в повісті «Маруся».
9. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая».
10. Рання творчість Т. Шевченка (1837–1843 рр.).
11. Творчість Т. Шевченка 1843–1847 рр.
12. Творчість Т. Шевченка періоду заслання (1847–1857).
13. Творчість Т. Шевченка 1857–1861 рр.
14. Український романтизм як естетичний феномен.
15. Художній світ роману П. Куліша «Чорна рада»
16. Образ «нової жінки» в оповіданнях Марка Вовчка. Феміністичний аспект творчості письменниці.
17. Проблематика та поетика прози І. Нечуя-Левицького.
18. Роман Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні» (історія написання, ідейний зміст, проблематика, композиція).

19. Театр корифеїв. Новаторство І. Карпенка-Карого-комедіографа («Сто тисяч», «Хазяїн», «Мартин Боруля»). Особливості жанру комедії.
20. Поезія І. Франка (зб. «З вершин і низин» та «Зів'яле листя»). Поема І. Франка «Мойсей» (джерела, особливості композиції, філософська проблематика, засоби творення образів).
21. Творча еволюція І. Франка-прозаїка (від реалізму «бориславського» циклу до психологізму «Перехресних стежок» та імпресіонізму «Сойчиного крила»).
22. Художній світ лірики Лесі Українки.
23. Драматургія Лесі Українки. Драма-феєрія «Лісова пісня»: джерела написання, проблематика, образна система.
24. Імпресіонізм у новелістиці М. Коцюбинського. Поетика новели «Intermezzo». Повість «Тіні забутих предків».
25. Ідейно-художня своєрідність новелістики О. Кобилянської («Valse melancolique», «Битва», «Некультурна», «За готар»).
26. Новелістика В. Стефаника.
27. Рання проза та драматургія В. Винниченка.
28. Поетична творчість М. Рильського.
29. Літературний портрет В. Підмогильного. Роман «Місто».
30. Жанрово-стильові особливості, проблематика прози М. Хвильового.
31. «Празька школа» в українській поезії. Лірика Євгена Маланюка.
32. Українська драматургія 20-30-х років ХХ ст. Творчість М. Куліша («Мина Мазайло», «Патетична соната»).
33. Поетична творчість українських шістдесятників (В. Симоненко, І. Драч, М. Вінграновський, Д. Павличко).
34. Лірика Ліни Костенко. Проблематика та поетика роману Ліни Костенко «Маруся Чурай».
35. Життя і творчість В. Стуса.
36. Проблематика та художні особливості новел Григора Тютюнника.
37. Творчість закарпатських письменників. Проза І. Чендея (проблематика, художня своєрідність). Мотиви лірики П. Скунця.
38. Тенденції розвитку української літератури 80-90-х років.
39. Загальна характеристика творчості поетів-вісімдесятників (В. Герасим'юк, І. Римарук, І. Малкович).
40. Роман Ю. Андруховича «Рекреації» як явище постмодернізму. Прийом карнавалізації у творі.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Концепція «Нова українська школа» (формула нової школи, ключові компетентності, особистісно орієнтована система навчання, педагогіка партнерства).
2. Програми з української літератури: зміст, структура, принципи побудови. Специфіка інтегрованих програм із літератури.
3. Специфіка уроку літератури в умовах сучасного освітнього процесу.

4. Аналіз уроку літератури та критерії його оцінювання.
5. Компетентності вчителя-словесника.
6. Стратегії навчання та інтерактивні технології на уроках літератури.
7. Особливості літературного розвитку молодшого підліткового віку.
8. Специфіка літературного розвитку старших підлітків.
9. Особливості літературного розвитку в ранній юності.
10. Проблемне вивчення української літератури в школі.
11. Принципи аналізу художнього твору на уроках літератури.
12. Пообразний аналіз твору на уроках літератури.
13. Особливості читання твору та його види.
14. Основні етапи роботи над художнім твором.
15. Особливості вивчення біографії письменника на уроках літератури.
16. Специфіка вивчення стилю письменника на уроках літератури.
17. Специфіка вивчення теоретичних питань на уроках української літератури.
18. Особливості методики розвитку мовлення на уроках літератури та позакласній роботі вчителя.
19. Особливості читання твору та його види.
20. Шляхи і прийоми аналізу твору на уроках літератури.
21. Специфіка аналізу фольклорно-міфологічних творів на уроках літератури.
22. Аналіз епічних творів на уроках літератури.
23. Аналіз драматургічних творів на уроках літератури.
24. Специфіка аналізу ліричних творів на уроках літератури.
25. Особливості вивчення ліро-епічних творів на уроках літератури.
26. Своєрідність вивчення малої прози на уроках літератури.
27. Методика вивчення жанру повісті на уроках української літератури.
28. Жанр роману та специфіка його вивчення на уроках літератури.
29. Типи уроків, їх мета й завдання. Методи навчання на уроках літератури.
30. Методика роботи учнів над вивченням літературно-критичних джерел.
31. Специфіка самостійної роботи учнів в контексті навчання літератури.
32. Специфіка уроків із літературного краєзнавства.
33. Особливості вивчення літератури рідного краю в 5–6 класах.
34. Література рідного краю на уроках у 7–9 класах.
35. Літературне краєзнавство на уроках у 10–11 класах.
36. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках літератури.
37. Особливості гурткової роботи з літератури в ЗЗСО.
38. Міжпредметні зв'язки на уроках літератури в школі.
39. Естетичне виховання учнів на уроках української літератури.
40. Фахові видання для вчителя української літератури.

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Історія української літератури

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів, 2002.

2. Борзенко О. Сентиментальна «провінція» (Нова українська література на етапі становлення). Харків, 2006.
3. Жулинський М. Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам, учителям. Київ: Либідь, 2011.
4. Історія української літератури XIX століття: у 2 кн. / за ред. М. Жулинського. Київ, 2005. Кн.1.
5. Історія української літератури XIX ст.: у 3 кн. / за ред. М. Яценка. Київ, 1996, 1997. Кн.1–2.
6. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XX ст.: У 2 кн.: Підручник / За ред. Проф. О. Д. Гнідан. Київ: Либідь, 2005. Кн. 1. 624 с.; Київ, 2006. Кн. 2. 496 с.
7. Історія української літератури: у 12 т. / Національна академія наук України, Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. Т. 7. Кн. 1: література 80–90-х років XIX ст. / наук. ред. Л. Мороз; загальна редакція видання В. Дончика. Київ, 2020. 532 с.
8. Історія української літератури XX століття: у 2-х кн. / за ред. В. Дончика. Київ, 1998. Кн. 2.
9. Історія української літератури: XX – поч. XXI ст.: навч. посібн.: у 3 т. / за ред. В. Кузьменка. Київ, 2014. Т.2.
10. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XX ст.: підручник: у 10 т. Київ.
11. Літературознавчий словник-довідник. Київ, 2006.
12. Марко В. Аналіз художнього твору. Київ, 2013.
13. Малютіна Н. Українська драматургія кінця XIX – початку XX ст.: Навчальний посібник. Київ, 2010.
14. Матвеева Т. Український роман другої половини XIX століття: модель світу, жанрові трансформації. Харків, 2016. 420 с.
15. Наєнко М. Художня література України. Від міфів до модерної реальності. Київ, 2008.
16. Семків Р. Пригоди української літератури (від романтизму до постмодернізму). Київ, 2023.
17. Ференц Н.С. Основи літературознавства: Підручник. Київ: Знання, 2011. 431 с.
18. Харчук Р. Сучасна українська проза. Київ, 2008.
19. Хороб С. Сторінки історії української драматургії кінця XIX – початку XX століття. Івано-Франківськ, 2018.

Методика навчання української літератури

1. Гулевич Л. Методика навчання української літератури. Практикум: навчально-методичний посібник. Дрогобич, 2014. 148 с.
2. Демчук О. Життєпис письменника: конспекти нестандартних уроків. Київ, 2002. 192 с.
3. Концепція «Нова українська школа» 2016 р. URL: <http://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>

4. Куцевол О. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): Навчальний посібник. Київ, 2009. 464 с.
5. Методика викладання літератури. Термінологічний словник / за ред. проф. А. Ситченка. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 132 с.
6. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи URL: <http://mon.gov.ua/konczepczyia.pdf>
7. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. Київ, 2000. 384 с.
8. Присяжнюк С. Інтерактивні форми роботи на заняттях з української літератури *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2011. № 9. С. 52–56.
9. Савчук Н. Навчальна гра на уроці літератури. Київ, 2007. 128 с.
10. Семенов О. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: монографія. Суми, 2005. 404 с.
11. Сиротенко В.П., Суровцева Р.Ф. Історія української літератури ХХ сторіччя та методика її викладання. Навчальний посібник. Київ, 2021.
12. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ, 2012. 312 с.
13. Фасоля А. Компетентісно зорієнтоване навчання на уроках літератури: проблеми становлення *Дивослово*. 2012. № 10. С. 2–6.
14. Яценко Т. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія. Київ: Пед. думка, 2016. 360 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Вебсайт ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Електронні версії підручників. URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/>
2. Вебсайт МОН. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
3. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
4. Електронна бібліотека «Чтиво». URL: <https://chtyvo.org.ua/>
5. Електронна бібліотека «Diasporiana». URL: <https://diasporiana.org.ua/>
6. Національна освітня платформа «Всеосвіта». URL: <https://vseosvita.ua/>
7. Нова українська школа. URL: <https://nus.org.ua/>
8. Освітній проект «На урок» для вчителів. URL: <https://naurok.com.ua/>
9. Платформа «Читомо». URL: <https://chytomo.com/>
10. Путівник реформою НУШ: усе, що потрібно знати вчителю. URL: <https://osvitoria.media/experience/putivnyk-reformoyu-nush-use-shho-potribno-znaty-vchytelyu/>
11. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>
12. Українська література в коміксах. URL: <https://ukrlitcomics.com.ua/#all-works>

13. Українська література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів: 10–11 класи (рівень стандарту). Київ, 2017. 40 с.

URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

14. Українська література. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів: 10–11 класи. Київ, 2017. 84 с.

URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

15. Українська література 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів.

URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/onovlennya-12-2017/na-sajt-ukrayinska-literatura-5-9-z-chervonimdoc-2.pdf>

16. Шкільні підручники онлайн. URL: <https://pidruchnyk.com.ua>

4. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Екзаменаційний білет складається з 25 тестових завдань:

- тестові завдання з української мови та методики її навчання;
- тестові завдання з української літератури та методики її навчання.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Правильна відповідь на кожне із завдань оцінюється в 4,8 бала, а неправильна – 0 балів. Загальна максимальна сума можливо набраних балів дорівнює 120 балів. Вступне фахове випробування оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів:

кількість балів за вступне випробування = 80+x,

де x – кількість балів, які отримав вступник за виконання завдань тесту.